

Rädda Barnen
Åland

EN TRYGG OCH SÄKER VERKSAMHET FÖR BARN

- Trygghetspolicy för Rädda Barnen på Åland

Bakgrund

VARFÖR HAR VI EN TRYGGHETSPOLICY?

Rädda Barnen på Åland r.f. är en barnrättsorganisation. Vi arbetar för att förbättra levnadsvillkoren för barn (alla under 18 år) på Åland och i världen med utgångspunkt i barnkonventionen. En av de mest grundläggande saker vi måste säkerställa är att våra verksamheter är trygga och säkra för barn. Vi är därför fast beslutna att göra allt i vår makt för att varje barn i våra verksamheter ska vara trygga och skyddas från alla former av avsiktlig eller oavsiktlig skada, diskriminering, kränkningar, våld, sexuella övergrepp och utnyttjande. Detta gäller varje miljö, både i direkt kontakt med barn och på nätet. Det gäller även när barnet inte själv vet om att hen blivit utsatt. Rädda Barnen arbetar aktivt för att alla barn som är aktiva och/eller medverkar i vår verksamhet ska känna till sin rätt att skyddas mot alla former av skada, diskriminering, kränkningar, våld, sexuella övergrepp och utnyttjande.

Trygghetspolicyn beskriver principer, rutiner och metoder för att säkerställa att Rädda Barnen har trygga och säkra verksamheter för och med barn. Rädda Barnen på Ålands trygghetspolicy relaterar till Internationella Rädda Barnens Child Safeguarding Protocol. Protokollet beskriver de riktlinjer medlemsländerna samt Internationella Rädda Barnen binder sig till att följa. Riktlinjerna ska garantera att alla barn vi är i kontakt med är respekterade och att deras rätt till frihet från alla former av avsiktlig eller oavsiktlig skada, diskriminering, kränkningar, våld, sexuella övergrepp och utnyttjande i organisationens verksamhet efterlevs. Vår trygghetspolicy tar också inspiration från svenska Rädda Barnens [Tryggare Tillsammans -policy](#) samt finska Rädda Barnens trygghetspolicy (finns bara på finska).

Omfattning

VEM GÄLLER TRYGGHETSPOLICYN?

Alla Rädda Barnens anställda, förtroendevalda, frivilliga och andra representanter måste vara oklanderliga i sitt agerande som rör barn. Det förtroende du erhållit som representant för Rädda Barnen får inte missbrukas. Alla som företräder föreningen måste göra sitt bästa för att förebygga, upptäcka, rapportera och hantera alla former av skada, diskriminering, kränkningar, våld, sexuella övergrepp och utnyttjande mot barn på ett lämpligt sätt. Rädda Barnen förväntar sig att detta även efterföljs i privatlivet.

Alla som omnämns nedan måste agera i enlighet med dessa principer när de kommer i kontakt med barn i Rädda Barnens verksamhet i alla miljöer, även digitalt.

Anställda:

Rädda Barnens samtliga anställda, så väl heltids-, deltid- som visstidsanställda, inklusive konsulter, forskare, sommarjobbare, unga utbildare och ledare på läger med uppdragsavtal med Rädda Barnen.

Styrelseledamöter:

Rädda Barnen på Ålands styrelseledamöter och suppleanter.

Frivilliga:

Rädda Barnens frivilliga som träffar barn.

Samarbetspartners:

Personal vid och representanter för partnerorganisationer och enskilda personer, grupper eller organisationer som har en formell/avtalsenlig relation till Rädda Barnen vilken innebär kontakt med barn - såvida det inte överenskommit att partnerorganisationen får tillämpa sin egen trygghetspolicy.

Gäster:

Bidragsgivare, journalister, offentliga personer, politiker och andra som besöker Rädda Barnens verksamheter eller kontor och som kan komma i kontakt med barn bör vara medvetna om att dessa regler även gäller dem under besöket.

Undantag:

Det görs inte några undantag från trygghetspolicy.

Det bör noteras att Rädda Barnens trygghetspolicy inte kan överskrida de lagar som gäller på Åland, t.ex. när det gäller lagstiftning gällande tystnadsplikt och utelämnande av information.

Del 1.

ÖKA MEDVETENHET

VÅRT ANSVAR

Från internationella Rädda Barnen. Vi ska garantera att personal, styrelsemedlemmar, frivilliga, partners och andra representanter är medvetna om problem med alla former av skada, diskriminering, kränkningar, våld, sexuella övergrepp och utnyttjande av barn och riskerna som kan finnas i vår egen verksamhet. Barn och deras familjer ska göras medvetna om vilket uppträdande och handlingsätt de kan förvänta sig av våra representanter och om hur de kan agera och rapportera ifall riktlinjerna inte efterföljs.

Åtgärder för att öka medvetenhet om trygghet:

Rädda Barnens trygghetspolicy finns på hemsidan. En barnanpassad version av trygghetspolicyen finns även på hemsidan under "För barn och unga".

Barn som deltar i Rädda Barnens verksamhet (och deras vårdnadshavare om möjligt) informeras i inbjudan eller vid introduktionen om hur vi arbetar för att skapa trygga miljöer.

Barnversionen innehåller instruktioner och kontaktuppgifter så att barnen själva och/eller deras vårdnadshavare kan kontakta Rädda Barnen ifall oro uppstår eller trygghetspolicyns principer inte efterlevs.

Personalen, styrelsemedlemmar, frivilliga, praktikanter och andra representanter skriver under Rädda Barnens Tryggare tillsammans -riktlinjer i början av en anställning eller ett uppdrag.

En kort version av Tryggare tillsammans -riktlinjer delges och godkänns av gäster vi bjuder in för att träffa barn, så som journalister, offentliga personer, politiker och andra som besöker Rädda Barnens verksamheter eller kontor.

FÖREBYGGANDE ARBETE/ RISKREDUCERING

VÅRT ANSVAR

Från internationella Rädda Barnen. Vi ska säkerställa, genom medvetenhetshöjning och god praxis, att personal och andra minimerar riskerna för barn. Personal och frivilliga får fortbildning för att säkerställa att de skapar en miljö där barns rättigheter respekteras och alla former av övergrepp mot barn och sexuellt utnyttjande av barn förebyggs.

Förebyggande och riskreducerande åtgärder:

Personal och frivilliga

Vid anställning av personal kontrollerar Rädda Barnen brottslig bakgrund enligt Landskapslag (2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn. Hela rekryteringsprocessen reflekterar Rädda Barnens mål att se till att alla våra verksamheter är trygga och säkra för barn, genom t.ex. omfattande intervjuer och att hämta referenser för att säkerställa att den som anställs är lämplig för arbete med barn.

Rädda Barnen kontrollerar brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamheten bland barn när det är möjligt enligt Landskapslag (2019:101) om tillämpning på Åland av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn, dvs ifall det frivilliga uppdraget är:

- Uppdrag där brottslig bakgrund hos frivilliga kontrolleras: *Frivilliga vid barnvänliga platser. Styrelseuppdrag för Rädda Barnen.*

Under den första månaden av anställning eller frivilliguppdrag ges utbildning om trygghetspolicy och Rädda Barnens etiska riktlinjer undertecknas.

Del 2.

Rädda Barnen ger kontinuerlig fortbildning minst vartannat år om trygghetspolicyn till personal, styrelsemedlemmar och frivilliga. Utbildningen ökar kunskapen om hur man skapar en miljö där barns rättigheter respekteras, hur man identifierar potentiella risker för barns trygghet och hur man rapporterar misstankar om misshandel eller att trygghetspolicyns principer inte följs.

För att skapa trygga och säkra förutsättningar ska var och en som är engagerad i Rädda Barnen i mån av möjlighet samarbeta effektivt för att dela information och annan data för att säkerställa att endast personer som är lämpliga att arbeta med barn är engagerade i Rädda Barnens aktiviteter.

Inom Rädda Barnens verksamhet ska personal, styrelsemedlemmar och frivilliga undvika att arbeta ensamma med ett barn förutom när det är nödvändigt för arbetsuppgiften (inklusive skjuts). I dessa fall meddelas det till Rädda Barnens verksamhetsledare eller närmaste kollega. Lekterapiverksamhet är ett undantag.

Styrning

Rädda Barnens verksamhet planeras och genomförs alltid med barns trygghet som första prioritet. Rädda Barnen årliga verksamhetsplaner återspeglar trygghetspolicyns principer.

Trygghetspolicyn återspeglas i hur personal och andra representanter utför sitt arbete, i jobbbannonser och arbetsbeskrivningar, förbindelser, utvecklingsamtal och disciplinära åtgärder.

Tillräckliga resurser för att implementera trygghetspolicyn ska finnas.

Del 2.

Aktiviteter och evenemang

Alla barns trygghet ska vara första prioritet i Rädda Barnens aktiviteter och evenemang.

En riskbedömning och riskreduceringsplan tas fram för Rädda Barnens aktiviteter och evenemang där barn ingår och det är relevant, särskilt t.ex. ungdoms- och lägerverksamhet. Särskild hänsyn ska tas till barn som kan ha ett ökat behov av säkert deltagande, bland dem barn med olika ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionsnedsättning och de som identifierar sig med HBTQIA+. *Denna lista är inte uteslutande.*

Den som har en uttalad ledarroll ska inte inleda intima relationer med en minderårig deltagare under tiden som personen är ledare/i maktrelationer. Unga ledare och deltagare ska få information om vad lagen säger om sexuella relationer och åldersgränser alltid när det är relevant (t.ex. i lägerverksamhet, unga utbildare, barnkonventionspiloter).

Barn och vuxna som deltar i Rädda Barnens aktiviteter och evenemang får information om hur Rädda Barnen arbetar för att skapa trygga miljöer. Informationen ska vara lättillgänglig och ålders- samt situationsanpassad och kan ges i anslutning till inbjudan eller introduktion.

Rädda Barnens barn- och ungdomsevenemang har tydliga åldersgränser som meddelas i förväg.

Det finns utnämnd trygghetsansvarig för evenemang där barn är med. Deltagare får information om hur de kan kontakta den ansvariga om de känner sig oroliga eller otrygga.

Trygghet vid olika aktiviteter och evenemang utvärderas och deltagarnas erfarenheter om trygghet efterfrågas i utvärderingsformulär och används för att utveckla verksamheten. Erfarenheter, lärdomar och god praxis delas med personal, styrelse och andra relevanta aktörer.

Del 2.

Kommunikation

Vi strävar efter att använda språk som barn förstår.

Barn och familjer som deltar i Rädda Barnens kommunikation eller påverkansarbete (t.ex. genom bilder, åsikter, case-exempel, sociala media/via online-enkäter) får information om hur materialet ska användas. Rädda Barnens kommunikation får inte utsätta barn eller familjer för risker eller utnyttjande.

Ett skriftligt avtal används alltid när det gäller bilder på barn.

Rädda Barnen har en färdig mall som används när vi samlar information via enkäter. I alla enkäter ska följande information finnas med: Vilken typ av frågor det kommer att finnas i enkäten, hur svaren kommer användas, vem som kan kontaktas om frågorna gör att man börjar må dåligt etc.

Känsliga bilder av och information om ett barn som används i media, påverkansarbete och liknande får aldrig innehålla sådan information som gör det möjligt att identifiera barnet. Det är särskilt viktigt att aldrig dela/publicera barnets hela namn, bild och exakt var barnet befinner sig samtidigt. Undantag kan förekomma då det gäller barn som deltar i påverkansarbete där barn är aktörer och själv vill driva en fråga, men alltid enligt gällande lagstiftning och med godkännande av barnet.

Barn som är i kontakt med media via Rädda Barnen får mediaträning på förhand, t.ex. om vad barnet göra om någon fråga eller situation känns obekvämt eller hur de i efterhand har rätt att godkänna citat. Barn träffar aldrig journalister ensamma, det ska alltid finnas minst en vuxen med. När Rädda Barnen bjuder in journalister för en pressträff med barn skickas information på förhand om riktlinjer för att intervjua barn, t.ex. från Handbok från Centralförbundet för barnskydd.

Del 2.

Samarbete

Alla samarbetsavtal mellan Rädda Barnen och andra aktörer ska innehålla en överenskommelse om att trygghetspolicyn följs. Samarbetspartners kan välja att tillämpa sin egen trygghetspolicy om den innefattar skrivningar som säkerställer barns trygghet.

Rädda Barnen kan erbjuda sina samarbetspartners hjälp och stöd att ta fram en egen trygghetspolicy eller uppdatera befintlig policy så att den innehåller skrivningar som säkerställer barns trygghet. Det bidrar till att de fortsätter främja barns trygghet i sin verksamhet i framtiden.

IT-teknologi

Alla Rädda Barnens enheter som barn använder har en teknisk inställning som minskar risken för att barn kommer i kontakt med skadligt material.

I våra verksamheter och aktiviteter använder vi appar och liknande med korrekta åldersgränser.

Rädda Barnens integritetspolicy redogör för hanteringen av personuppgifter i enlighet med GDPR. Barn ska få åldersanpassad information om hur deras personuppgifter används och sparas och vilka som har tillgång till informationen.

Del 3.

RAPPORTERING

VÅRT ANSVAR

Från internationella Rädda Barnen. Vid överträdelser av trygghetspolicyn är det tydligt för personal och övriga vilka åtgärder som behöver vidtas. Det är låg tröskel för och tydligt hur man rapporterar överträdelser och alla som deltar i verksamheten ska få information om det.

Överträdelser av trygghetspolicyn eller oro för ett barn ska rapporteras så snabbt som möjligt till någon inom organisationen som du har ett förtroende för. I första hand kan du kontakta den som är ansvarig för verksamheten, Rädda Barnen på Ålands verksamhetsledare eller organisationens ordförande eller vice ordförande.

Kontaktuppgifter:

Ledaren för verksamheten: _____

Verksamhetsledare Lotta Angergård gsm 0457 3613919 e-post lotta@raddabarnen.ax

Ordförande Johanna Sporre-Karlsson gsm 040 5509591

Vice ordförande Johanna Lang gsm 040 7686708

Rapportering ska göras alltid när:

Du ser eller misstänker att ett barn utsätts för avsiktlig eller oavsiktlig skada, diskriminering, kränkningar, våld, sexuella övergrepp och utnyttjande.

Någon annan berättar om sina misstankar till dig.

Ett barn berättar om kränkningar eller övergrepp.

Du upptäcker brister i Rädda Barnens verksamhet som bryter mot trygghetspolicyn men där inget barn ännu har kommit till skada samt när du upptäcker sådant som trots att policyn följts, kunde inneburet att ett barn kommit till skada.

Del 3.

Barnskyddsanmälan och polisanmälan

Den som får vetskap om eller känner oro för att ett barn far illa eller om ett lagbrott begås i samband med att barn far illa ska anmäla till barnskyddet (KST) och/eller polisen. **Vi rekommenderar att detta görs även om det inte är i Rädda Barnens egen verksamhet.**

Rädda Barnens verksamhetsledare finns som stöd i frågor som gäller barnskydds- eller polisanmälan.

Del 4.

HANTERING

VÅRT ANSVAR

Från internationella Rädda Barnen. Om ett barn befaras ha utsatts för övergrepp ska Rädda Barnen vidta åtgärder för att stödja och skydda barnet.

Alla orosmoment som rapporteras ska utredas snabbt, effektivt och enligt det som bedöms vara bäst för barnet.

Rädda Barnen agerar enligt de rutiner som finns i lagstiftning, tjänstekollektivavtal, stadgar eller andra tillämpliga styrdokument.

Lärdomar ska användas för att vidareutveckla organisationens trygghetspolicy.

Del 5.

PROCESS OCH UPPDATERING AV TRYGGHETSPOLICYN

Rädda Barnen på Ålands trygghetspolicy har arbetats fram i samarbete med föreningens personal och styrelse. Arbetet inleddes under våren 2021 med workshops där personal och styrelsemedlemmar identifierade potentiella risker för barn samt åtgärder för att reducera risker i Rädda Barnens egen verksamhet.

Trygghetspolicyn uppdateras när det finns behov eller minst vartannat år.

Del 6.

VERKTYG/BILAGOR

Tryggare tillsammans -riktlinjer

En barnvänlig version av trygghetspolicyn: Rädda Barnens trygghetsregler

Rädda Barnens bildavtal

Rädda Barnen Sveriges mall för riskbedömning

Oro för ett barn: Tips från Rädda Barnen på Åland

Del 6.

DEFINITIONER

Våld är så mångfasetterat att det inte är möjligt att namnge alla dess uttryck. Listan är inte uteslutande. Rädda Barnen ska göra allt vi kan för att uppmärksamma, förebygga, rapportera och agera på alla former av våld.

Vill du fördjupa dig i olika former av våld mot barn kan du läsa också t.ex. Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 13 (2011): Barnets rätt till frihet från alla former av våld

THL, 2021: Ordlista över våldsbegrepp:

Internationellt accepterade WHO-definitionen av våld:

Våld är avsiktlig användning av eller hot om makt, kontroll eller fysisk kraft som riktas mot en annan människa eller en människogrupp och som leder eller kan leda till döden, uppkomst av en fysisk eller psykisk skada, störning av utvecklingen eller att grundläggande behov inte tillfredsställs.

Fysiskt våld

Våld som innebär en avsiktlig kränkning av en persons fysiska integritet

Psykiskt våld

Våld för att avsiktligt skada en persons psykiska välfärd. Psykiskt våld kan handla till exempel om att undertrycka, isolera eller kontrollera någon.

Förföljelse

Psykiskt våld för att skapa rädsla eller ängsla hos en person eller persongrupp genom att upprepade gånger och avsiktligt hota, följa, övervaka eller göra något liknande

Sexuellt våld

Våld som innebär en avsiktlig kränkning av en persons sexuella integritet eller självbestämmanderätt. När termen används ska det komma ihåg att ur perspektivet för våldsoffret handlar det inte om en sexuell gärning eller upplevelse.

Straffrättsliga termen sexuellt utnyttjande rekommenderas inte eftersom det skapar en fel bild av innehållet i det begrepp som definieras här.

Sexuellt utnyttjande av barn

Sexuellt våld där ett barn utnyttjas av en äldre person för sexuella behov eller behov av att undertrycka eller skada barnet

Begreppet sexuellt utnyttjande av barn är problematiskt eftersom gärningarna alltid utgör våld för barnen. Det speciella med gärningarna är ålderskillnaden mellan barnet och förövaren och barnets utvecklingsstadium.

Ekonomiskt våld

Våld som innebär en avsiktlig kränkning eller begränsning av en persons rätt att bestämma över sina ekonomiska frågor

Del 6.

Kemiskt våld

Våld för att avsiktligt skada en persons fysiska eller psykiska välfärd med läkemedel, rusmedel, kemikalier, lösningsmedel eller motsvarande medel.

Instrumentellt våld

Psykiskt våld som innebär överlagd skadegörelse riktad mot en persons närstående eller egendom för att uppnå en viss målsättning.

Instrumentellt våld kan till exempel handla om att förstöra en annan persons egendom eller skada dennes husdjur för att exempelvis få målet för gärningen att lida, kontrollera någon verksamhet eller minska någons verksamhetsmöjligheter.

Kulturellt våld

Våld där kulturbunden skadlig praxis avsiktligt kränker eller begränsar en persons eller persongrupps självbestämmanderätt eller integritet.

Kvinnlig könsstämpning, tvångsäktenskap och uteslutning ur en sammanslutning är exempel på kulturellt våld.

Religiöst våld

Hellre än: andligt våld

Kulturellt våld där religionsbaserad skadlig praxis avsiktligt kränker eller begränsar en persons eller persongrupps självbestämmanderätt eller integritet.

Hedersrelaterat våld

Hellre än: hedersvåld

Kulturellt våld som innebär psykisk påtryckning eller fysiska maktmedel mot en person eller persongrupp i en situation där personen eller persongruppen misstänks ha kränkt moraluppfattningarna hos en viss grupp.

Vissa begrepp är nya och det är inte klart hur de kommer att etablera sig i språket (t.ex. hatretorik, riktade trakasserier och digitalt våld).

Ytterligare relevanta begrepp från En barndom utan våld - Åtgärdsplan för förebyggande av våld mot barn 2020–2025:

Mobbning

Mobbning är ett oönskat upprepat aggressivt beteende där mobbaren oftast på något sätt är starkare än den mobbade. Skillnaden i styrkeförhållandet kan grunda sig på ålder, kön, fysiska egenskaper eller gruppstatus. Mobbning kan vara fysisk, verbal eller indirekt (t.ex. systematiskt uteslutande ur en grupp) och den kan ske ansikte mot ansikte eller med hjälp av teknik, t.ex. i sociala medier (Salmivalli 2003, 11; WHO 2016, 26). I den här planen betraktas våld och mobbning som jämförbara begrepp.

Trakasserier

Trakasserier avser ett beteende som avsiktligt eller faktiskt kränker en persons människovärde, där förövaren genom olika slag av trakasserier strävar efter att skapa en för offret hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller ångestfylld situation (14 § i diskrimineringslagen 1325/2014). I åtgärdsplanen anses begreppet trakasserier ingå i begreppet våld, även om det även används separat när beskrivningen av fenomenet kräver det.

Digitalt våld

Med digitalt våld avses våld där trakasserier eller mobbning sker i digitala medier/nätmiljöer med hjälp av teknik (smarttelefon eller dator/pekplatta). Sexuella trakasserier eller sexuellt våld i digitala medier kan inbegripa t.ex. förödmjukande eller insinuerande kommentarer eller sexuella gester eller miner eller så kan de vara sexuellt laddade förolämpningar eller en begäran om bilder eller att posera och beröra sig själv framför en webbkamera eller någon annan digital apparat.